

hälsopåståenden.se

Livsmedelsföretagens (Li:s) och Svensk Dagligvaruhandels
Branschstöd för närings- och hälsopåståenden

Verksamhetsrapport

Livsmedelsbranschens GranskningsMan
(LGM)

2011

LGM
LIVSMEDELSBRANSCHENS
GRANSKNINGSMAN

LGM är en del av det branschstöd som verkar för jämlik konkurrens och högt konsumentförtroende när det gäller närings- och hälsopåståenden i marknadsföring av livsmedel. Detta ska uppnås genom att livsmedelsbranschen i sin information med anknytning till näringspåståenden och hälsopåståenden i märkning och marknadsföring av livsmedel följer gällande lagar och regler och gör det på ett ansvarsfullt tydligt och balanserat sätt. Huvudmän för branschstödet, och därmed även för LGM, är Livsmedelsföretagen (Li) och Svensk Dagligvaruhandel. Mer information om branschstödet finns på www.halsopastanden.se.

LGM har under verksamhetsåret 2011 haft till uppgift att komplettera myndigheternas tillsyn genom att verka för att livsmedelsbranschen följer Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1924/2006 av den 20 december 2006 (inklusive uppdateringar och nationella myndigheters tolkningar) om näringspåståenden och hälsopåståenden, samt branschstödet intentioner utöver detta, där så är applicerbart.

Verksamhetsåret 2011

Under 2011 har LGM behandlat 18 ärenden rörande 22 produkter med sammanlagt 45 ifrågasatta marknadsföringsåtgärder i form av hälso- och näringspåståenden. Cirka en tredjedel av dessa ärenden har varit anmälningsfall medan resterande ärenden har initierats på LGM's initiativ som ett resultat av den marknadsbevakning som ingår i LGM:s uppgifter. En stor del av ärendena har utgjorts av marknadsföringsåtgärder som varit felaktiga i sin utformning och som tolkats som otillåtna medicinska påståenden (12 st) alternativt bedömts vaga och opreciserade, och därmed vilseledande, då de inte åtföljts av ett specifikt hälsopåstående som får användas (7 st). Den vanligast förekommande produktgruppen där hälsopåståenden ifrågasatts har varit probiotiska produkter (10 st). De vanligast förekommande ifrågasatta marknadsföringsåtgärderna har varit påståenden relaterade till immunförsvaret (12 st), olika effekter av antioxidanter/bioaktiva komponenter (5 st), samt påståenden om ökad fysisk prestationsförmåga (4 st), mättnad (2 st) och blodfetter (2 st). Hälsopåståenden i form av varumärken har ifrågasatts i två fall.

I sex fall har ärenden med ifrågasatta hälsopåståenden kunnat avskrivas då de enligt LGM's bedömning inte varit otillåtna enligt gällande regelverk medan ärenden i två fall hänvisats till reklamombudsmannen (RO), då dessa inte kunnat betraktas som närings- eller hälsopåståenden och därmed inte fallit inom LGM's ansvarsområde.

Liksom tidigare år har det stora flertalet ärenden som hanterats under året kunnat lösas i konstruktivt samförstånd mellan LGM och de parter vars marknadsföringsåtgärder ifrågasatts. Genom att företagen i fråga redan gjort eller kommit med utfästelse om en acceptabel tidsplan för genomförandet av förändringar i den ifrågasatta marknadsföringen, har ärendena kunnat avskrivas (i förekommande fall bevakas genomförandet av utlovade åtgärder fortsatt av LGM). Någon officiell rekommendation från LGM har därför inte behövt göras.

LGM har fortsatt haft samarbete, i form av diskussioner om tolkningsmöjligheter av förordningen och utlåtanden från Efsa etc, med Livsmedelsverket och SNF. LGM har under 2011 även varit adjungerad vid styrgruppen för branschstödet möten.

Under 2011 har Efsa publicerat de återstående utlåtandena av granskade hälsopåståenden från den så kallade artikel 13.1-listan (ej ”botanicals”) efter deras vetenskapliga granskningar. En fullständig förteckning av dessa bedömningar finns att tillgå på Efsas och branschstödet hemsidor. Kommissionen har vidare under slutet av året antagit en positiv lista med 222 hälsopåståenden. Förutsatt att parlamentet inte lägger in veto mot förslaget kommer listan att publiceras under våren 2012, och träder i kraft 20 dagar därefter. Innan dess är ”listan” inte formellt gällande. Både godkända hälsopåståenden och hälsopåståenden som fått avslag kommer att publiceras på Europeiska kommissionens hemsida. En övergångsperiod på sex månader gäller för påståenden som fått avslag. Redan nu bör dock denna lista användas som en tydlig vägledning till vad som inte kommer att vara godkänt.

Det är LGM:s åsikt att det inte kan anses ansvarfullt, och därmed knappast i enlighet med god marknadsföringssed, att under tidsperioden fram till listan är formellt gällande använda sig av hälsopåståenden som granskats av Efsa, men som inte finns med på listan. Sådana påståenden har antingen bedömts sakna vetenskaplig grund, utifrån det inlämnade vetenskapliga underlag som Efsa haft att utvärdera, eller har av andra skäl inte accepterats av kommissionen. Undantaget är vissa påståenden, till exempel gällande många probiotiska bakterier, för vilka kommissionen under hösten 2011 öppnade för en möjlighet att komplettera det vetenskapliga underlaget.

Däremot är det oklart hur man ska hantera relevansfrågan. Ett hälsopåstående kan enligt LGM knappast anses relevant då t ex ett ytterligare intag av ett vitamin, som det inte råder brist på i befolkningen, inte kan förväntas ha någon positiv effekt. Hanteringen av denna fråga kommer att få stor betydelse för LGM:s verksamhet framöver. Generellt är det enligt den gällande förordningen dock klart att hälsopåståenden som kan anses vilseledande för konsumenterna inte får användas, vilket ställer krav på hur godkända hälsopåståenden används och formuleras.

Falsterbo 2012-04-12

Anders Sjödin
LGM